

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 5. septembra 1912.

Leto IV.

Naše gospodarstvo.

V. Prašičereja.

Po zadnjem ljudskem štetju pride v našem cesarstvu na vsak kvadratni kilometer rodovitne zemlje, za katere se štejejo njive, travniki, vrsti, pašniki, planine in gozdi, 22,8 prašičev, ko jih je prišlo leta 1900 le 16,6. Na Kranjskem jih pride na 1 km² le 18,7, kar je v primeri z drugimi deželami na videz zelo neugodno, ker na Češkem jih imajo 20,2, na Moravskem 29,5, v Galiciji 24,2, v Nižji Avstriji 37,2, na Štajerskem celo 40,4.

Čisto drugačna slika se nam pa pokaže, če upoštevamo samo njive. Saj vsak ve, da se prašiči ne rede s pridelkov gozdov, pašnikov ali travnikov. Prašiče redimo skoro edino s pridelki njiv. Njiv pa ima v primeri z vso površino Nižja Avstrija 43,4%, Češka 50,5, Galicija 48,4, Moravska 54,8, Gor. Avstrija 35,1, Štajerska 18,9, Kranjska 14,8, Koroška 13,7, Tirolska 5. Če to upoštevamo, potem je v celem cesarstvu prašičereja najbolj razvita na Štajerskem, drugo mesto ima Koroška, tretje pa Kranjska. Torej nismo še zadnji.

Kdor je pa zadnja leta pazno motril razvoj gospodarstva pri malih posestnikih, je lahko videl, da se da naša prašičereja gotovo še trikrat pomnožiti. Večina kmetov bi mogla od prašičereje dobiti več kakor polovico toliko, kakor zdaj dobijo. Danes se plačajo pri nas doma srednji prašiči po 1 K 20 h, najlepši do 1 K 40 h. Goveja živina se prodaja od 80 h do 1 K, kar je pa že prav izjemno. Glejte, kakšen razloček v ceni! Pametni gospodar bo gotovo najprej to gojil, kar mu najboljše dohodke donaja. Pri pitliščih so skušili, da se da pri dobri pasmi doseči 1 kg prirastka pri živi teži s 4 kg žita. Računaj ječmen ali turšico po 20 h kg, stane 1 kg žive teže 80 h. Če bodo šle cene prašičev nazaj, bodo še prej padle

cene žita, da postane pitanje cenejše. Za trud pa gotovo zadostuje za dva dni, kakor približno porabi en prašič 4 do 5 kg žita 20 h, ko ima gospodar še to za dobiček in mu ostane ves gnoj. Pri tem opomnim, da se dajo prašiči prav dobro opitati tudi brez kuhe in prstine. Dolžnost vseh pametnih gospodarjev je torej, svojo prašičerejo urediti po novih skušnjah, da bo res kaj več dobil od gospodarstva.

V dosego tega namena omenimo le nekaj misli.

1. Svinjaki naj bodo priprosti, zračni in svetli. One lesene visli, v katerih so prašiči celo leto vjeti, kjer svinja skoro ne more mladičev imeti, bi morali že davno izginiti. Nekateri se pa hočejo posebno postaviti in napravijo za svinjake cele trdnjave iz kamna, betona in železa. Ti svinjaki, ki bi bili dobri za kako klet ali ječo, so vedno mokri in vsled tega nezdravi. Koliko boljši so oni za silo zbiti svinjaki v kaki šupi, kjer so prašiči vedno na zračnem in svetlem. Po najnovejšem imajo za plemenske prašiče le nekako zavetišče za slabo vreme, drugače se pa na prostem pasejo. Obokanega stropa pa nikar ne stavi na svinjak. Zaradi toplote in zračenja je vedno boljši lesen strop. Sicer boš pa zaradi svinjakov dobil še v »Kmečkem domu« natančen pouk.

2. Pasma. Izkazalo se je, da najboljše rede prašiče mali gospodarji, ki imajo skrbne gospodinjke. Ko bi naše žene same videle prave svinjake, lepe živali in priprosto pravilno krmljenje, bi imele živali, kakor jih ni boljših na svetu. Do sedaj se ni izkazala reja po večjih posestnikih. Da dobimo pravo podlago, bo treba dati rejo v roke rejo najboljših plemenih živali našim drugim, ki naj nadzorujejo živali in krmljenje. Kjer se dobi najlepša žival, tam se vzame. Pri prašičih ne bomo gledali posebno na pasmo, dasiravno je to velikega pomena. Katere živali so najbolj rodovitne in najbolj rastne, ti-

ste se vzamejo za pleme. Kako krasni uspehi se dajo tudi pri nas doseči. Poznam svinjo, ki je imela letos 11 mladičev. Ko so bili stari devet tednov, so imeli skupno 255 kg. Če računaš 1 kg žive teže pri tej starosti le po 1 K 50 h, so bili vredni veliko več kakor 2 K 1 kg.

Ali pa more vsak kaj takega doseči, ko navadno vsega manjka? Prav vsak, če pravilno ravna. Menda ni več daleč čas, ko bodo pametni gospodarji spoznali, da ne kaže več mladičev na tujem kupovati. Pri vsaki hiši bodo morali imeti plemensko žival. Kje se več dobi, kakor pri plemenskih svinjakh? Če moreš kupiti dobro plemensko žival, ne glej na ceno. Ako plačaš mladiča po 4 K 1 kg, je to res silno drago, toda izplačalo se ti bo. Slabe plemenske živali pa ni vredno imeti v svinjaku.

3. Krmljenje. Pri tem napravijo naše gospodinjke prav velike napake. Vedno se drži starega, če se jim še toliko dopoveduje, da je napačno. Pri nas se veliko preveč kuha. Če ima dekla šest prašičev krmiti, že meni, da se ne sme nobene druge reči pritakniti. Zjutraj futra, potem izkida, nato nabira peso, perje, travo, repo, malca in malo da, nabira, kuha, nabira, južna, zvečer pa spet samo nabira in futra. Še deteljo pri nas skuhajo, pesno perje se drugače kakor kuhano pokladati ne sme. Drv zgori cele skladovnice. V tem je tudi eden glavnih vzrokov, da ne moremo naprej. Treba bo popolnoma odpraviti prav povsod kuhano malco za prašiče. Ako se krmi trikrat, dobro krmi, bo gotovo zadostovalo. Če hočeš še malco dati, daj trave ali detelje. Najboljši prašičerejci na Nemškem krmlijo prašičem do hude zime nekuhano peso. Napačno je tudi, če se dan na dan vedno daje le redka krma, navadno le pesno perje ali solata. Izpremeni večkrat in daj večvrstno krmo, posebno od mladosti nekaj zrnja. Naše gospodinjke imajo navado, male

pujske, ko so odstavljeni, prav na revno postaviti. Žita jim ne privoščijo, ko ga imajo premalo. Ko jih pitajo, ga jim pa navalijo, kolikor ga sploh morejo povžiti. Ko bi ga vedno nekoliko dali, torej tudi šest tednov starim mladim, bi bili vedno debeli in dobro zrasteni. Napačno je tudi, da dajo prašičem včasih na pol gnjilo ali zaduhlo krmo. Kaj čuda, če potem svinje večkrat izvržejo ali imajo malovredne mladiče. Plemenske svinje morajo vedno le najboljšo krmo dobiti.

4. Mineralne snovi. Skrbne gospodinjice imajo za prašiče razna zdravila. Poznal sem skušeno mater, ki je dala svinji, če ni hotela po porodu jesti, malo luga v jed. Navadno je vselej pomagalo brez slabih posledic. Če so imele mladiče ali stare malo mleka, so priporočale domače zdravilnice kos kruha, ki se je v vinu namočil. Videl sem sami, da se je dobro sponeslo. Saj prav to uče sedanji učenjaki, ko pravijo, da se mora mladim pujskom ali sploh plemenskim prašičem, ki še rastejo, večkrat malo pepela, posebno bukovega, v jed namešati. Tudi zdrobljeno oglje jim dobro de. Da ne sme v dobrem svinjaku biti brez prsti, je gotovo. Nekateri boljši gospodarji so prav srečno začeli stene svinjakov mazati z zmesjo ugašenega apna in peska. Prašiči stene obgrizujejo in dobe tako močne kosti. Če ti krme primanjkuje, redi rajše manj prašičev. Najslabše je nezadostno krmljenje. Pri tem imaš gotovo izgubo.

5. Plemenski prašiči naj pridejo vsaki dan za kako uro na prosto. Prav dobro bo, če jim moreš privoščiti še pašo. Najboljša je detelja, ki se pa ne sme popasti, dokler je rosa na njej. Na paši končajo prašiči tudi veliko črvov in drugega mrčesa, sami pa dobijo močne kosti in zdravo kri. Tudi pitanci naj pridejo vsaki dan dvakrat ven. Pri nas mislijo povsod, da morajo prašiči, ki se debele, vedno le ležati. Toda natančna opazovanja so dokazala, da debeli prašiči, ki pridejo vsaki dan vsaj malo na prosto, krmo veliko bolj porabijo. Seveda ne sme dobrega biti preveč, da bi se zunaj upehali in izputili. Kake pol ure bo pa vedno koristilo. Paša je pri raztresenih parcelah naših gospodarjev malo težavna, toda na prosto jih bo treba spuščati.

6. Cilj. Vsak gospodar, ki si hoče počasi pomagati, si napravi načrt, kako bo prišel do cilja, da bo gospodarstvo tako, kakoršnega bi rad imel, da bo lažje shajal. Dosedaj je bil ta glavni cilj v boljši reji goveje živine in večji množini žita. Reja goveje živine je še ravno tako potrebna, kakor je bila popred, toda radi visoke cene in lahke reje moramo ta cilj postaviti v prašičorejo. Po tem cilju bo treba vse drugo gospodarstvo uravnati. Treba bo več krompirja in pese, več ječmena in turšice, toda manj pšenice sejati. Pokrmite vse žite doma. Dokler bosta turšica in ječmen tako draga in bodo imeli prašiči sedanjo ceno, je boljši tudi strn doma porabiti. Naj imajo ljudje

bel kruh, turščico, ječmen in ajdo naj pa prešiči pojedjo. Veliko več se bo dobilo za prešiče, kakor sedaj za prodano žito. Cilj nam mora biti jasen, po cilju bo treba vse drugo brez ozira na stare predsodke uravnati.

Beg deklet od doma.

Vedno je bolj težko dobiti potrebne posle. Na Belokranjskem ni niti polovica gospodarjev doma; po doljenjskih krajih je večinoma fantov v tujini, zato manjka povsod hlapcev in delavcev. Toda ko so zidali železnico, jih je bilo na tisoče, ki so za veliko nižjo plačo kakor jo kmet daje, radi opravljali najtežja dela. — Vsak podjetnik dobi kolikor hoče težakov, ki splošno slabše shajajo, kakor delavci pri kmetu.

Do zadnjega časa so se selili večinoma možje, ženske so šle le izjemoma od doma. Dobro dekle je gospodar lahko dobil. Zdaj se je ta domobezna bolezen še naših žensk prišla. Poprej so šle na tuje le ženske malih posestnikov, delavcev in rokodelcev. Zdaj se je tudi pri ženskah svet narobe obrnil. Hči iz najboljših hiš si vtepe v glavo, da mora na tuje in ne odneha, dokler ne gre v zaželjeni raj. V drugih deželah je izseljevanje še hujše, kakor pri nas. V krajih, kjer je kmetijstvo najbolj razvito, kakor na Nemškem in v Švici, je še manj kmečkih hčera. Poglejmo danes nekoliko, zakaj si želijo na tuje naša dekleta, kako se jim godi, in po kateri poti bi se dalo temu zlu odpomoči.

I. Zakaj gredo od doma?

Navadno pravijo, da se v mestih več zasluzi. Sama plača je res večja. Če se pa koncem leta povpraša, kje se je več prihranilo, bo dekla na kmetih vselej na boljšem. Saj dobijo tudi na kmetih 16 do 18 kron na mesec in pri tem hrano, ki je močna in zdrava. Ker ima vse doma, gospodar ne gleda na kako malenkost, ki se porabi za hrano ali obleko. V mestu so stroški gotovo še enkrat večji. Pred kratkem sem se peljal v brzovlaku na Dunaj. V isti kopej je prišla gospodična v najnovejšem kroju iz slovenske Štajerske, ki je povedala, da je kuharica na Dunaju. »Koliko imate plače?« — »Na mesec 40 K.« — »Koliko vam ostane?« — »Nič!« — »Kako bo pa na starost?« — »Ne vem, bo že kako, saj me že zdaj noge vedno bolijo.« — Če se vse vpošteva, so dekleta na kmetih zdaj boljše plačane, kakor v mestih. V višji plači torej ni vzrok izseljevanja v mesta.

Kje torej?

Navadno hočejo kaj več postati in življenje vživati, mnogo in mnogo skušati. Kmečkim otrokom je očetov in materin stan prenizek, to delo v hlevu in na polju tako malovredno. »Kravja dekla, tega pa ne, rajši grem v mesto, tam bo luštno!«

Ob praznikih in žegnanjih pridejo dekleta iz mesta domu pogledat. Le pogledajte jih, kakšne so! Našopirjeni pavi z veliko čopo na glavi, s svilen ruto počez, da se lasci skozi vidijo. Če je pa gospodična v kaki prodajalni z beraško plačo nastavljena, se pa kar klobuk zasveti. Na roki so dolge fine rokavice, da se ne pokažejo žulji delavnih rok; jopič z velikimi gumbi po novi modi, spodaj pa vreča, da sama lovi svoje korake; mestno fino govorjenje, da te precej ušesa zabole, če le od daleč zaslišiš to spakovanje. Taka je nova meščanka, ki se je v par mesecih tako visoko povzdignila. Seveda ne smeš vprašati, če je vse njeno. Kako živi, kako molí?

Toda ta zgled čudovito vpliva na druge, posebno na mala dekleta. Vemo, da smo vsi k napuhu nagnjeni, ženske pa še precej bolj, kakor moški. Kolikim pride na misel, da bi bile lahko ravno tako srečne in ravno tako lepe, kakor so te. Nimajo miru, dokler ne gredo za njimi. Zraven pride še širokoustno pripovedovanje novih gospodičen, v kakšen raj so prišle. »Malo dela, dosti zaslužka, pa koliko zabave in družine!«

»Zabava,« to je drugo, kar vleče mlada srca. Svet videti, tuje kroge, tuje ljudi —! Kako drago se večkrat plača zabava, tega ne povedo. »Vsak je lahko pameten, če hoče biti. Ona je paldla, ker je bila neumna, jaz pa nisem.« Reva ne ve, da pride v razmere, kjer je skoro nemogoče pometna ostati. Ne pozna svoje slabosti in hudega nagnjenja. Za mnoge in mnoge bi bilo boljše, da bi poprej umrle, kakor so šle od doma.

»Malo dela, veliko zaslužka.« Upajo priti v tovarne, kjer bo lahko delo, zvečer prosto, nedelja prosta. Ljudje se bojijo težkega dela pri vročem solncu, ali pri molži, pri prašičih. — »To ni zame, hočem postati kaj več!« In Bog je vendar rekel: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh.« Ravno v žalostnih razmerah takih delavk se kaže, da se božje zapovedi nikdar brez kazni ne prestopajo.

»Za možem« — je tudi pri mnogih prav važen vzrok, čeprav tega nobena naravnost ne pove. Doma ni fantov, pa sama niti ne mara kmetica postati. Na Nemškem so že tako daleč, da se hčere srednjih in boljših kmetov branijo v zakon stopiti na deželi. »Le kmeta ne, kaj bo to! Povsod je boljše.« Oče mora imeti po tri dekleta, lastna hči mu pa gre v mesto služiti. Pri nas še nismo tako daleč. Večina kmečkih deklet ima še zdaj za največjo srečo priti v sladki jarem na dobrem gruntu. Kaže se pa vendar že na mnogih krajih, da ta prava stara kmečka zavesa vedno bolj izginja. Vedno več deklet gre iz kmetov, vedno več se tudi vidi na železnih ohišjih finih deklet s čopami, urami in vrečami, ki se vedno okoli vozarijo, kakor da bi na vseh krajih sebe ponujale: »Vzemi me, vzemi me!«

Kaj pa bo nazadnje, če vzame kakega delavca, pisarja ali poduradnika?

Vsa družina bo v kratkem stradala. Kmet mora res delati, toda je svoj gospodar. Zemlja mu bo vedno toliko rodila, ako ga Bog obvaruje hude ure in slabe letine, da se bo mogel pošteno preživeti. Toda mlada stvar ne vpraša po razlogih in ne premišljuje prihodnosti. »Za mozem!« Doma ženina ni, torej v mesto ali tovarno za njim!

II. V mestu in tovarnah.

Izmed vseh, ki so šle po svetu, jih prav neznaten del najde pošteno življenje. Velika večina popolno zaide. Kakor rečeno, si v mestih in tovarnah prihranijo, gotovo manj kakor dekla na kmetih. Ker so vajene na delo na polju in domači čisti zrak, jih dobi zelo veliko razne bolezni.

Da jih pride tri četrtine ob poštenje, je žalostna resnica. Koliko se jih nalezne ostudne bolezni, o kateri se govoriti ni mogoče. Neka nemška kmetica je pustila kljub lastni slabosti kar tri hčere v mesta. V nekaj letih je dobila mati od vsake popolno pohabljenega otroka, iz katerih je bila razvidna bolezen hčera. Stara žena se je od otrok nalezla bolezni, da so ji morali roko odrezati. Otroci so bili tako revni in nesrečni, da so se vsakemu smilili. O tem žalostnem poglavju ni mogoče natančno govoriti. Življenje po mestih je hujše kakor v Sodomi in Gomori. Če neizkušen otrok zaide v tak propad, kako naj si reši poštenost? »Varuj se priložnosti in ostani doma!«

Iščejo zaslužka in dobrega življenja! Res se v mestih dobro zasluži. Res je pa tudi, da v mestih nobeden, razen milijonarjev, nima zadosti. Le pojdite pogledat, kako se delavcem in njihovim družinam večkrat godi. Pred nekaj tedni je ponehal štrajk londonskih delavcev v pristanišču brez uspeha. O tem štrajku pišejo: »Delavce je veljal štrajk čez 50 milijonov. Pomanjkanje pri delavcih je grozno, lakota neprenesljiva. Večina družin je morala vse pohištvo zastaviti, da ne bi lakote pomrli. Nazadnje je še orodja zmanjkalo, ko je bilo treba stanovanje plačati. Zene so zastavile poročno prstane, in vso obleko, katere niso imeli na sebi. Dokler je trpela šola, so dobili otroci kosilo in južno v šoli. Ko je bilo šole konec, so morali vse doma preživeti. Sila je prišla do skrajnosti. Več otrok ni po dva dni prav ničesar zavžilo. Otroci so hodili popolnoma strgani, ker stariši niso mogli napraviti oblek. To je oni sanj v mestih in tovarnah.

Sicer pa doma prav isto opazamo. Z veliko gospoščino pridejo delavci, ki so šli iz kmetov v mesta, iz mesta domu z vso družino. Toda pogovor se vedno suče o draginji v mestu. Namigava se, da je doma krompirja preveč, kakšne gnjati ne bi bilo škoda, pute so pridne, vse bi se prav dobro porabilo in lahko seboj vzelo. Kako hvaležni so za vse, kar se jim da. Bratje so navadno bolj trdi, če je pa dobra mati še živa, se pa da veliko izprositi: »Saj je re-

vež, doma imamo pa vsega zadosti, bo že Bog povrnil in blagoslovil.« Ko bi ostali doma, ne bi lakote trpeli!

(Dalje.)

Ptiči in sadje.

V vasi Berstätt dobijo kmetje v dobrih letnah 40—50.000 K za same črešnje. V zadnjih letih je dala država posekati gozde, ki so mejili na črešnjeve nasade. Ker je bilo letos nekaj drevev z nenavadno lepimi črešnjami, drugo je imelo slabo sadje, na nekaterih drevih pa sploh ničesar ni bilo, so poslali posebno komisijo pogledat, kje je vzrok tega nerazumljivega pojava. Vse drevje je bilo skoro v enaki zemlji, na istem solncu in vetru, pa tak razloček! Komisija je kmalu dognala, da so bila drevesa, najbližja gozdu, kjer je bilo veliko ptičev, popolnoma ohranjena. V sredi so bili listi razjedni od gosenic, sadja malo in drevesa slabotna. Ptiči so le malokdaj mogli do srede dreves. Na drugem koncu, kjer je bilo gozdno drevje čisto izsekano, ni bilo prav nič sadja, drevje je ostalo nerazvito, listje se je posušilo.

Zdaj so kmetje spoznali, kako veliki dobrotniki so jim mali ptički. Sklenili so drugo leto zasaditi grmovje in drevesa, da si napravijo ptički tam svoja gnezda in obvarujejo črešnjeve nasade.

Tudi pri nas bomo morali kaj več storiti za ohranjenje ptičev. Tako brez usmiljenja se sekajo gozdi, odstranjujejo razni živi plotovi in grmovje, kjer so imeli mali pevci dozdej svoje domovje. Skrb za gojenje ptičev bi otroci najlažje v šoli dobili. Da se s tem kmet lahko obvaruje velike škode je samobesebi umevno.

Pšenica, oves in turšica kot krma za govejo živino.

Na vseučilišču Wiswisin v Ameriki so hoteli profesorji kmetijske šole dognati, kako bi se redila goved, ki bi se le z žitom krmila.

Leta 1907. so kupili 16 telet, kolikor mogoče enako velikih in enako starih od 150 do 200 kg. Ta teleta so razdelili v štiri enake vrste, ki so bile kolikor mogoče enake. Prvi vrsti so dajali za krmo le pšenični drob, pšenično moko in pšenično slamo, sploh le pšenične sestavine, kolikor so živali zahtevale. Druga vrsta je dobila ravno tako le oves, tretja le turšico, četrta pa zmes vseh treh žit. Pasli niso nobenkrat, za potrebno gibanje so spustili živali na dvorišče. Krmili so dvakrat na dan. Vsaka žival je dobila krme, kolikor je hotela. Seveda je bila rezanica potresena z dotično moko. Soli in vode so dali kolikor je žival hotela. Izračunali so, da je bila krmilna vred-

nost vseh vrst skoro čisto enaka. Živali bi morale zelo enake ostati. Kakšen je bil torej uspeh?

Začeli so 31. maja 1907. Vsak mesec so živali tehtali, na šest mesecev pa fotografirali. Na teži in podobi se je pokazalo, da so živali, ki so turšico dobivale, najlepše se razvijale, najslabše pa pšenične. V prvem letu je ovseni oddelek porabil le 13 kg soli, vsi drugi 65 do 170 kg. Vse telice so od maja do avgusta 1908 pripustili k istemu biku. Vse so ostale oplemenjene. Krave turščinega oddelka so ob pravem času teletile in imele lepe in zdrave mladiče. V pšeničnem oddelku so bila teleta 4 do 5 tednov prezgodaj, vsa so bila bolj suha in žalostna. Najlepša so bila teleta v turščinem oddelku, potem ovsenem in rdečanim, najslabša pa v pšeničnem. Leta 1910. je imel turščini oddelek zopet prav lepa teleta. Od pšeničnih krav sta dve pri vteletitvi poginuli, pri drugih dveh sta teleta tudi čez par dni preč prišla. Ovseni oddelek je imel slaba teleta, ki so se prav počasi okrepila. Pri mešanem oddelku sta poginula dva teleta.

Po prvem teletu je imel turščini oddelek precej več mleka, kakor ostali. Tudi ovseni in zmesni oddelek ni bil tako slab. Le pšenični je bil vedno malovreden.

Po drugem teletu so imele ovsene krave povprečno 13,5 kg mleka na dan, turščine 12,5 kg, pšenične le 7 kg.

Koncem maja 1910. je bilo le še 11 krav živih in sicer turščine 4 popolnoma zdrave. Poginile so pa iz raznih vzrokov: 2 pšenični, 2 ovseni in 1 zmesna krava. Zdaj so prenehali z navadno krmo in so dajali zadnjim sedmim kravam pšeničnega, ovsenega in zmesnega oddelka turšico in turščinim pa pšenico. Onih sedem krav se je kmalu popravilo, prejšnje turščine so pa pri pšenici čisto opešale.

Iz tega je razvidno, kako izvrstna krma je turšica tudi za molzne krave. Ne more se zadostno priporočati prav veliko turščice saditi in kravam, ki dobro molzejo veliko zelene koruze pokladati.

Pripomočki za oplemenjenje krav.

Kmetova sreča je razen vremena zelo odvisna od živine. Če je pri živini nesreča, si ne more pomagati. V zadnjih letih so povsod po deželi gospodarji imeli veliko škodo, ker krave niso breje postale. Najlepšo kravo so brez vspeha celo leto vodili k biku, nazadnje so morali lepo žival vendarle mesarju dati. Nekateri so že poskusili s posebnimi zdravili, o katerih agenti pripovedujejo, da prav gotovo učinkujejo. Toda dobiček od raznih praškov so imeli navadno le prodajalci. Neki kmet na Nemškem je zbral svojekušnje in povedal, kako je on sam odpravil to bolezen in kako so si pomagali razumni kmetje v okolici. Ker bi znali

ti nauki tudi našim kmetom pomagati, jih priobčujemo:

1. Če je krava ali telica predebela, ne bo lahko oplemenjena ostala. Odtegni ji malo krme in potem jo k biku pelji. Če je presuha, jo moraš pa malo boljše rediti.

2. Ravno tako je slabo, če je bik predebel, da len postane. Najboljše je, če bik vozi ali se redno pase.

3. Nekateri kmetje so pri pojatvi kravam malo krvi spustili, kar se je prav dobro izkazalo. Šele po spuščanju peljejo kravo k biku. To je verjetno, ker se s tem kri umiri.

4. Če se krava hudo goni, jo dalje časa okoli vodi, da se utruji. Največkrat ostanejo neoplemenjene krave, ki so prav blizu bika. Nekateri so tudi poskusili kravo po malem presledku peljati k drugemu biku ali pa k istemu biku čez nekaj ur na novo.

5. Nekateri kmetje so dali takim kravam popred kakega pol litra kisa ali žganja, kar se je tudi sponeslo.

6. Če je živina na paši, naj se po oplemenjenju žene v hlev, da se umiri.

7. Neki kmet je stanoval pri bajerju. Krave je vselej nagnal v bajer, predno jih je vodil k biku, da so morale notri prav plavati. Nikdar mu ni ostala kaka krava neoplemenjena. Nekateri kmetje pri nas imajo navado, da polivajo krave popred z vodo. Tudi to se je sponeslo. Če imaš potok ali večjo vodo na razpolago, se lahko tudi te poslužiš.

Kajnit ali kalijeva sol?

Naši kmetje so letos več sto vagonov superfosfata porabili za ajdovo setev. Večletna skušnja nas uči, da se stroški umetnega gnojila prav dobro izplačajo z obilnejšim pridelkom. Ker se v ajdo navadno rdeča detelja poseje, se še pri tej ali naslednji turšici, ki pride za deteljo na vrsto, veliko pozna. Naši gospodarji pa pozabijo, da bi morali prideljati še nekaj kalija, da se doseže popolni uspeh. Brez tega rastline nikdar ne morejo porabiti vse fosforne kisline, katero jim damo s superfosfatom. Veliko redivnih snovi se nam brez koristi izgubi.

Vsak pameten gospodar bo torej vedel, da mora rastlinam dati še kalija, da bodo res dobro rastle. Dajemo pa kali s pepelom, kajnitom ali kalijevo soljo.

O pepelu ni treba govoriti. Vsak gospodar ve, kako dobro naredi na travniku, na detelji, na pesi, krompirju ali kamorkoli ga denes. To dela kali, katerega je v pepelu 5 do 14 odstotkov.

Navadno pepela le prekmalu zmanjka. Svojega nima nobeden gospodar zadosti za vse gospodarstvo. Kar manjka, je treba dokupiti s kajnitom ali kalijevo soljo.

Kajnit je znan. Mnogi imenujejo kajnit ono gnojilo za ajdo. To je zmota. Za ajdo se navadno rabi fosforno gnojilo superfosfat. Kajnit je pa sol bele,

rumenkaste ali temnosive barve. Če kajnit dalj časa leži, se sprime v kepe. Vse fosfate umetno napravijo, kajnit pa kopljejo iz zemlje kakor kamen. Največ ima te soli Nemčija, lahko bi ga pa dobili tudi v naših solinah v Galiciji, pa se le premalo brigajo za take gospodarske reči. Ker je kajnit zelo oster, se mora jeseni ali pozimi potrositi, da se dobro raztopi.

Kajnit ima navadno 12% kalija, to se pravi v 100 kg kajnita je 12 kg kalija. Pride pa silno od daleč, prav iz srede Nemčije. Vožnja stane čez 150 K. Ljudje, ki so hoteli vožnjo poceniti, so napravili tvornice, da bi se zvišala pri tem gnojilu množina kalija. Napravili so torej iz kajnita kalijevo sol, ki ima v sebi čez 40% kalija. Letos sem dobil kalijevo sol, ki je imela 42,4% kalija ali več kakor 3,5 krat več kakor kajnit. Zdaj pa vzemi cene. Kajnit stane v Ljubljani 5,50 K 1 q. Kalijeva sol 42% 12,60 K. Ko bi naročil en vagon naravnost iz Berlina, bi bil kajnit kakor tudi kalijeva sol veliko cenejša. Če vzameš 350 kg kajnita, bo ravno toliko zalegal kakor 100 kg 42% kalijeve soli. 350 kg kajnita stane 19 K 25 vin., 100 kg kalijeve soli le 12 K 60 vin. Iz tega vidiš, da je veliko boljše kalijevo sol, kakor kajnit naročiti. S kalijevimi gnojili potresi prav po vseh njivah, ker jo vse rastline potrebujejo. Navadno se porabi okoli 20 do 25 kg na mernik posejanja.

A. O.

Kako se da slana za gotovo naprej določiti?

Blizo so jesenske kvadratne, oni nevarni čas, ko nam slana tolikokrat ajdo vzame ali tudi pri turšici veliko škode napravi. Marsikateri gospodar bi raje celo noč pri ajdi kuril ali spomlad pri vinogradu, kakor pustil, da mu zavratna slana toliko škode napravi. Po novih iznajdbah se da že popoldne prav za gotovo določiti, če bo ponoči slana.

Vzemi nezaviti toplomer, kakor ga imajo v lekarnah, ki nima lesa ali kovine okoli kroglice živega srebra. Ta toplomer obesi popoldne ob dveh v senci tako visoko, kakor imaš oči. Potem ovij kroglico z bombažem (pavolo) večkrat okoli. To namoči vsak dan ob dveh z vodo. Čez 15 do 20 minut poglej, koliko je toplote. Toplomer bo kazal vedno manj, kakor je zračna temperatura. Če odšteješ od te toplote, katero kaže toplomer z namočeno bombaževino, 7° R, ali 8½° C, to sedminpol stopinj Romerja ali 8inpol stopinj Celzija, imaš najnižjo toplino noči. Bolj se ponoči ne more shladiti. Če ti kaže toplomer, ko si bombaž z vodo namočil, ob pol 3. 10 stopinj Celzija, bo ponoči najnižja temperatura 1½° C, torej ne bo slane. Če ti kaže le 6° C, bo ponoči 2½ stopinj C, torej gotova slana.

Seveda se to ohlajenje vrši le takrat, če je popolno jasna in mirna noč.

Drugač gotovo ni slane. To je prav malo dela, vspeh popolno gotov. Bolj nežne rastline v vrtničku boš spomlad vselej lahko ohvaroval. Tudi rože na vrtu bodo tako vedno lahko varne ostale.

Tržni pregled.

V sedmih letih se je pomnožilo število tovarov pri nas od 11.954 na 15.443 tovej za 3489; delavcev je bilo pred sedmimi leti po tovarnah 1.723.000, zdaj 2.266.000; poprej so zaslužili delavci 1205 milj., zdaj 1890 milj. Vrednost akcij praške in alpske železninske družbe se je v štirih letih brez vinarja stroškov povzdignila za 217 K vsled dobrih kupcij, in rečeno po domače: vsled odiranja kartelov. Na kmetih pa skoro v isti meri rastejo dolgovi.

Za enkrat ni upanja, da bi kmalu kaj več denarja prišlo v naše kraje. Pri nas vse povzijejo banke, ki dajejo denar velikim tovarnam, za kmeta je pa kredit vedno drag. »Saj denarja je veliko,« pravijo ljudje, »le mi ga nimamo!« To je zmota, pri nas in po svetu je le veliko vrednosti, denarja pa malo. V celem našem cesarstvu se nahaja toliko denarja:

2319,6 milj. bankovcev.
250 milj. cekinov.
74.403.706 kron.
25 milj. gold.
1025 milj. nikla.
29.601.084 bakra.
32,8 milj. srebrnih (menda po 5 K).

Avstriji so vendar dobili nekaj podjetnosti. Zdaj so na daljni Sumatri, prav na drugem koncu sveta, kupili 5000 ha sveta, da pridelujejo kokos, katerega kupujejo tudi od domačinov. Agente kar z bobni pošiljajo po otoku in plačujejo vse v gotovini. Obeta se velik napredek.

Pri kupčiji se vse povprašuje, kakšna je letina. Pred meseci je kazalo, da bo letos toliko žita, kakor ga še ni bilo nikdar na svetu. Zadnji deževni tedni so vse pokvarili. Na Nemškem niso mogli žita spraviti. Tam nimajo nikjer kozolcev. Žito kar na polju puste. Če je suho, še gre. Letos je bil dež, je pa začelo kaliti. Tudi na Ogrskem vedno slabše kaže. Zelo se pa hvalijo Rusi. Tam je dala vlada približno ceniti pridelok.

Našteli so 2.040.100 vagonov pšenice, leta 1911 le 1.386.200.

2.503.000 vagonov rži, leta 1911 le 1.935.700.

997.500 vagonov ječmena, leta 1911 le 8.954.900.

1.498.800 vagonov ovsa, leta 1911 le 1.245.989.

Tudi Amerikanci se hvalijo s posebno dobro letino. V Kanadi bodo tretjina več pridelali, kakor lani. Splošno torej lahko rečemo, da se cene pšenice ne bodo posebno ne izboljšale, ne poslabšale. Skoro gotovo bodo pa padle cene ječmena in koruzi, ki se večinoma rabita za krmo. Ker pesa in

krompir povsod dobro kažete, bo manj močnih krmil za živino in manj koruze za špirit potreba.

Goveji živina ima še vedno dobre cene. Naši sejmi so se zopet izboljšali. Tujih kupcev je vedno več. Škoda je le, da se še vedno vse le čez prodaja. Kupec pri tem gotovo ni na škodi.

Dne 26. avgusta je bilo na Dunaju 4829 glav govedi. Prodajali so: nemške vole Ia. 112—120, IIa. 104—110, IIIa. 96, izjemno do 124.

Ogrske sive: Ia. 108—118, IIa. 100—106, IIIa. 92—98, izjemno do 124.

Ogrske barvaste: Ia. 116—124, IIa. 108—110, IIIa. 96—106, izjemno 128.

Bike: Ia. 102—108, IIa. 96—100.

Krave: Ia. 100—108, IIa. 86—98, izjemno 122.

Cena je v primeri s prejšnjim tednom nekoliko padla. Bati se za enkrat ni, da bi šle cene nazaj. Zaradi vedno večjega števila prebivalcev mest in delav v tovarnah smemo pričakovati, da bodo šle cene še naprej.

Mlečni izdelki imajo še vedno dobro ceno, dasiravno je vsled obilne krme in ponehanja živinske kuge zdaj veliko blaga. Cene maslu se prav dobro držijo. S sirom pa ne gre tako dobro. Skoro gotovo se sir letos ne bo tako dobro prodal, kakor lani. V Švici so sklenili sirarji, ker že spomladi napravijo sklep za mliko člega leta, zelo visoko ceno, ker se je lani tako dobro prodalo. Zdaj jim na izgubo kaže. Branijo se, kolikor morejo, toda blaga je preveč, veliki trgovci nočejo drago plačati in tako bodo morali nazadnje vendarle malo odjenjati. Čez naš domači sir se še vedno pritožujejo, da kljub najboljšemu mleku ni zadosti natančno narejen.

Praščiki imajo še prav dobre cene. Dne 27. avgusta je bilo na dunajskem trgu 19.297 praščev in sicer debelih 6684, mladih 12.613. Plačevali so mladice od 6 do 12 mesecev Ia. 140—148, IIa. 130—138, IIIa. 120—128. Debele Ia. 144—148, IIa. 140—143, IIIa. 134—138. V enm tednu so padle cene za 4—8 vin. zaradi velikega števila. Seveda ne bodo šle cene stalno nazaj. Sicer se pa da tudi s temi cenami še shajati.

Zdaj se peče kmečki kruh. Turšica in ajda prav lepo obetati pri toplem vremenu. Če bo tako vreme, se nam ni bati za jesensko pridelke.

Tudi žitne cene se dobro držijo. Pri nas so imeli v mnogih krajih manj žita kakor lani, splošno so pa s strnjo zadovoljni. Dne 28. avgusta so prodajali na Dunaju pšenico: najboljšo ogrsko 24-60—15-10, banaško 24-10—24-70, domačo 23—23-60; rž najboljšo 19-90—20-20; moravski ječmen (za pivarne) 23—24-50, navadni 19—21, ječmen za krmo: 17-60—18-40; oves najboljši 22-60 do 23-30, navadni 21-60—22-40; ogrska turšica 19-20—19-80, proso 17—17-50.

Sladkor ne gre več nazaj, čeprav sladkorna pesa zelo dobro kaže. Tovarnarji v kartelu so se domenili in rekli: »Zdaj pa ne bo šla več cena nazaj«. Pri tem je ostalo. Velik strah so pa dobili ti bogati gospodje, ko je Angleška

stopila iz sladkorne zaveza. Bali so se, da bodo zdaj Rusi poplavalili angleški trg s sladkorjem. Pred pogodbo se je Angležem silno dobro godilo. Države so izplačale izvozne premije. Če so tovarne le nekaj sladkorja na tuje izvažale, so dobile še posebno nagrado za vsak stot. Pri nas je rekla država, da s tem delavca in kmeta podpira. Na Angleškem so pa imeli sladkor po 18—20 v. Vsled nove pogodbe ne sme nobena država dovoliti izvozne premije. Sladkor se je na Angleškem tudi podražil. Ker tam rabijo skoro trikrat toliko sladkorja, kakor pri nas, so začeli ljudje nad draginjo godrnjati. Vlada ji je vstregla in pogodbo odpovedala. Zdaj so mislili tovarnarji, da bode sladkor na Angleškem zopet cenejši, na tuje ga prodati ne bodo mogli, torej bodo morali doma več prodati. Pa bi se to zgodilo, ko bi ga cenejšje prodajali. Ravno tega pa nočejo. Zdaj se tolažijo, da je tudi Ruska navezana na pogodbo do leta 1918. Potem se bo že zopet kaj pametnega našlo.

Avstrijski tovarnarji sukna se pritožujejo nad slabimi časi. Pravijo, da je preveč blaga in preveč tovarn. Zdaj so se domenili in celo cesarstvo med sabo, menda kar z vatli razdelili, da bodo lažje strigili.

Na Dunaju prodajajo 26 do 27 jaje za 2 K. Veliko jajc pride iz tujega. Na Nemško so v enem samem tednu pripeljali 500 vagonov sibirskega masla.

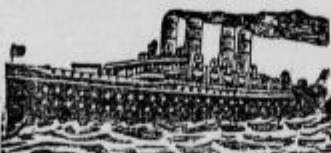
Cena otrobov je precej padla. Zdaj prodajajo debele 13-40—14-20.

Dolenjskega vina bo letos zelo malo, drugod pa zelo lepo obeta.

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje Jugoslov. razpošiljalna R. STERMECKI v Celju št. 305. Vzorci na zahtevo pošt. prosto.

„Slovenska Straža“ v Ljubljani želi imeti v vsaki občini po vsem Slovenskem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval pri „Ljudskem zavarovanju“. Zagotovljen je dober in trajen zaslužek. Ponudbe pod „Ljudsko zavarovanje na Slovensko Stražo v Ljubljani.“

vožnja s 3598/12

Cunard Line

Bliznji odhod iz domače luke

Trsta: Panonia 27./8. Ivernia 10./9. 1912.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 7./9. 28./9. 26./10. 1912, Mauretania 31./8. 21./9. 12./10. 1912.

Pojasniti in vožne karte pri Andrej Odolsek, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razred K 220.— za odraslo osebo vstevši davek in K 120.— za otroka pod deset let vstevši davek.

V Ameriko in Kanado

zlošna, cena in varna

2659 Najboljše
egiptovske svalčice
se dobivajo v vseh c. kr. tobakarnah špecijalitet.
Court, 100 kom. K 15.—
Suleika, 100 kom. K 11.—
25 kom. K 2-75
Uarda, 100 kom. K 10.—
25 kom. K 2-50
Hadges Nessim Company
Aleksandrija.
Pojasniti daje Br. Strož, Dunaj
IX/4, Türkenstraße št. 25.

Edino slov. narodno podjetje!
Hotel Trabesinger
v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisani voditelj Hotelu Trabesinger se v ljubečo priporočata vsem velenjenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se doba lepe snažne sobe po primerni ceni, nudi se izborna kuhinja in najamčeno pristna in dobra vina iz slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljske poleg senčnatih vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa v središču, prijetno slovensko družbo. V poletnem času prikažejo na kolodvoru gostov domači omnibus. Slovenski romarji in romarice, ustavljajte se samo v edino slovanski gostilni „Hotel Trabesinger“ v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi. Za mnogobrojen obisk se tople priporočata voditeljci hotela
Lojzika in Pepca LEON.

Lovske puške
vseh sestav, priznana delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, pripomočnik : roča : družba z omej. z. v Borovljah na Koroškem
Prva borovska orožnolovarska družba
Peter Wernig
Geniki brezplačno in poštne prosto.

Brez zdravnika — nobenih oči!!

Ocularium

Dunaj I, Annaagasse 1 (Mezzanin)
(vogal Kärntnerstrasse.) — Preiskava oči in predpisovanje

primernih očal

od 9. do 7. ure brezplačno pod vodstvom zdravnika za oči Poborskega. Očala in ščipalniki od K 3.— višje.

Adolf Hauptmann-a nasled.
A. ZANKL SINOVI
tvornica barv, lakov in firnežev
priporočata: 214
oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavce (Gyps) olje za podo in stroje, karboline, čopiči itd.
Naslov zadostuje: A. Zankl sinovi, Ljubljana.
Cenik zastoj.

Zavod sv. Marte

v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje službe.

Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. — Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza „Marijin dom“.

Najboljša češka tvrdka.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivga, dobrega, skubljenega 2 K; boljše 2 K 40; prima polbelega 2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežnobelga, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K; najfiniši prvi puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaža, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim postelnim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 5 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70; spodnje pernice iz močnega, pnatnega gradla, 180 cm dolge, 110 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od K 12 višje franko. Zamenjava dovoljena, za nepopolno denar nazaj.

Cenik zastoj in franko.

2261

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

Ceno posteljno perje

znamka Avstrija priporočajo najbolje

5 kg K 9 80, boljše K 12 —, belo K 18 —, snežnobelo K 20 —, K 36 —, najfinišje K 42 — K 48 —, naredi polne in najlažje postelje, zato velike pernice z dvema blazinama od 18 K naprej. Dobiva se le

D. Schnurmacher, Taus 246 Češko

Vzorci in cenik tudi za narejene postelje zastoj. Pošilja poštne in carine prosto po povzetju.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom z zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepeča živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

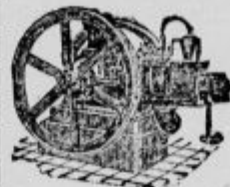
Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovije.

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komanditna družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX 6.

Kalligstenstrasse 33/34.

Najstarejša specialna tovarna motorjev za avtomobile in motorje na surovo olje.

Najboljša in najcenejša potreba za drogerije, kemikalije, medicinska zelišča, tudi po Kneippu, ribje olje, toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine, sredstva za desinfekcijo. Velika zaloga najfinišnega konjaka in ruma.

Oblastveno koncesirana oddaja strupov.

Za živinorejce: posebno priporočljivo:

grenka sol, dvojna sol, soliter, sojan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc,

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. Ceniki zastoj.

10.000 m ostankov.

Po zadnji katastrofi pri kateri je prišla moja tovarniška zaloga pod vodo, sem bil prisiljen cele kose razkosati na ostanke in prodajati po 50% pod ceno. To je razno blago kakor: Kanafas, oksford bela tk. nina zefir, flanele, razni modrotiski za obleke in predpasnike, parhenti itd.

Po vodi povzročeni komaj vidni madeži se dajo lah. odstraniti.

Razpošiljam: 1 zavitek 5 kg z 18 K po povzetju.

Pri naročilu 2 zavitek poštne prosto.

Ant. Marsik, mehanična tkalnica za pisano blago, Clesshübel 1. Neustadt a. M. Češko.

4 tedna
za
poskušnje
in
na opred

pošiljam ceno moja preizkušena kolesa oziroma „Bohemie“ pnevmatiko in po samem dele koles. Zmerni plačilni pogoji. Last. cenik zastoj. F. Dušek, tovarna koles, Opčno, St. B. Nr. 2109, Češko.

Najcenejši nakup

sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilha razne vrste odej in prtov itd. si vsakdo nabavi, kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino

I. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorke pošljem poštne prosto. 3579

Dr. Fran Šabec

zdravnik na Vrhniki
ordinira v hiši Kmetske
posojilnice.

2377

Varstvo proti požarom!

Ako hočete mirno spati, krije strehe z asbestnim škrliljem

ki je štirikrat
lažji od opeke, zelo lichen in ne drag.

ZAJEC & HORN, betonsko podjetje, Ljubljana.

Gospodinje!

Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

„UNIKUM“

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obilne tolsče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je za 50% cenejši od navadnega pres-

nega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši neg. to.

Samo Blaimscheina „UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje Blaimscheina „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej bogati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

Samo Blaimscheina „UNIKUM“ margarino

Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

1 kg sivga skubljenega K 2—, boljšega K 2-40, pol belega prima K 2-50, belega K 4—, činega mehkega puha K 6, prvovrstnega K 7—, 8— in 9 00. Sivga puha K 6—, 7—, belega finega K 10—, prsnega puha K 12—, od pet kg naprej franko. 2929

Dorušene napolnjene postelje

Iz gostega, trpežnega, rdečega modrega ali belega inlet (mankin); blaga pernica 190 cm dolga, 120 cm široka, z 2 zglavnicama, vsaka ca 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim sivim, puhastim in terpežnim postelnim perjem K 16—, s polpuhom K 20—, s puh perjem K 24—. Posamezne pernice K 10—, 12—, 14—, 16—. Posamezne vzglavnice K 3—, 3 50 4—. Pernice 200x140 cm velike K 13—, 15—, 18—, 20—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4 50, 5—, 5 50. Spod. pernice iz najboljšega gradina za postelje 180x110 cm velike K 13— in 15—, razpošilja od 10 kg naprej franko proti povzetju ali predplačilu.

Maks Berger Dešenica št. a/235 Češki les.

Nikak riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne. Bogati Ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprerokljiv železni, emajlirani, pocelnašni štedilniki kakor tudi iz majolike za gospodinjstvo, i otele, restavracije i d. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irske peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

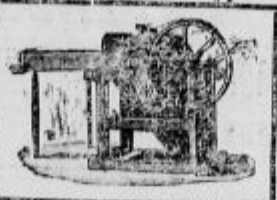
Zahtevajte „Izvirne Koloseus - štedilnike“ in zvrnite slabše izdelke. 3973 Ceniki zastoj

Lastna tovarna ur v Sveci

1887
Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoj
1912

Fr. Čuden, Ljubljana

MLAILNICE, ČISTILNICE

in vse druge poljedelske stroje najnovejšega izdelka po znižanih cenah kupite pri tvrdki

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek, Ljubljana

Dunajska cesta 16

trgovina z železnino in zaloga strojev

Vsakdo naj se o tem prepriča in zahteva brezplačno slovenski cenik.

549

Tukaj! največji dobrotnik!

3725

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki namesto kave, čaja, kakava, slad. kave, puro-a, somatose, sanatogen-a, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke itd., pijo:

Moč! to je dr. pl. Trnkózyja sladni čaj „Sladin“

Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi

Zdravje! vse redilne pomočke. Prihrani 50%

pri denarju v gospodinjstvu. — To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pi-

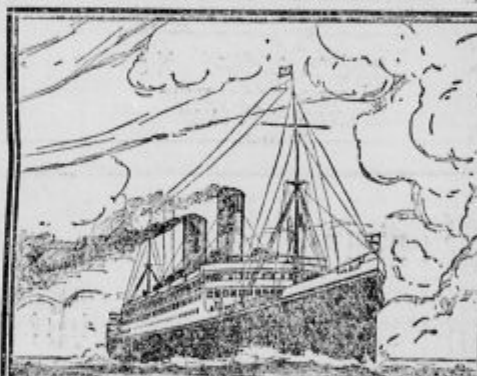
50% prihranka! sma. — Zavitki po 1/4 kilo-

grama stanejo 50 vinarjev.

Zahteva naj se tudi pri trgovcih. — Sladni čaj

Najboljši zajutr! se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo! *.*.*

GLAVNE ZALOGE: v Ljubljani lekarna Trnkózy (zraven rotovža); na Dunaju v lekarnah Trnkózy: VIII., Josefstädterstraße 30; III., Radetzkyplatz 14; V., Schönbrunnerstraße 109; v Gradcu: Sackstraße 3.

Potniki v Ameriko

kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na

Simona Kmetetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

HEINRICH LANZ MANNHEIM

največja in najznamenitejša tovarna lokomobilov v Nemčiji priporoča

VENTIL-LOKOMOBILE

za obrat do 1000 HP.

Najpripravnejše za vročo paro.

Austrijska prodajalnica: EMIL HONIGMANN, DUNAJ, IX.

Daje po

 $4\frac{3}{4}\%$

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po $4\frac{3}{4}\%$ brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rentni davek plačuje društvo samo. Daje tudi svojim članom predume na osebni kredit, vračljive v 7 in pol letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, oziroma mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menjice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo, oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj. 2156

Razširjajte Domoljuba.

138

Motorji.

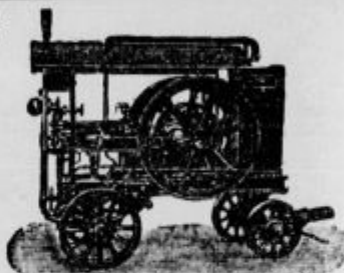
Motorji na surovo olje in z močnim pritiskom od 16 do 20 HP. Obratni stroški 1-1½ vinarja na uro za konjsko silo.

Ležeči ali stoječi motorji na bencin, petrolin ali bencol: od 1-50 HP, kakor tudi lokomobili od 2-20 HP. Obratni stroški 5-6 vinarjev na uro za konjsko silo.

I. WARCHALOWSKI

Dunaj, III., Paulusgasse 3. — Budapešta, VI., Váci-körút 37.

Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obiski odjemalcev zastonj.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. decembra 1911
čez 82 milijonov kron.

Lastna glavnica K 704.939.27

Stanje vlog dne 31. decembra 1911
čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

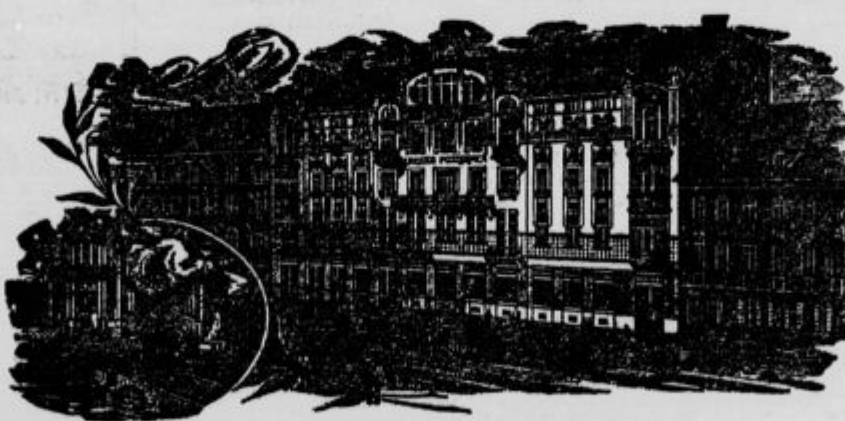
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, prtiličje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

 $4\frac{1}{2}\%$

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno - hranilne položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim združnikom posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vredn. papirjev. Menjice se najkulant. eskomptirajo.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu, vhod v Gosposki ulici števil 2.

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{4}\%$ brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje i o nunačna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom $4\frac{1}{2}\%$ komunalnih zadolžnicah. 840

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po $4\frac{1}{2}\%$

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.